

Perspectief biedt perspectief

Willem de Lange

Onlangs vroeg het ministerie van Binnenlandse Zaken mij om medewerking aan een interview over criminaliteit en veiligheid. „Daar heb ik geen verstand van; daar heb ik niet voor geleerd”, was mijn eerste reactie. Maar dat vond men geen probleem, er werden juist allemaal mensen geïnterviewd die er geen verstand van hadden. Zo had ook cabaretier Theo Maassen zijn verhaal gedaan. Dat was natuurlijk heel overtuigend. Dus stemde ik toe.

Vanuit de invalshoek van de arbeid acht ik *perspectief* een belangrijk aspect. Mijn hypothese is dan dat het niet hebben van perspectief op een (loop)baan wel eens een belangrijke oorzaak van criminaliteit zou kunnen zijn. De veronderstelling is terug te voeren op de idee van arbeid als medicijn (Achterhuis, 1984). Ik ken geen onderzoek naar de samenhang tussen (gebrek aan) perspectief op de arbeidsmarkt en criminaliteit, maar ik acht een dergelijke correlatie wel zeer plausibel. Is het toeval dat – bijvoorbeeld – onder bepaalde groepen allochtonen de criminaliteit bovenproportioneel hoog is, en dat de kansen van diezelfde groepen op een baan bovenproportioneel klein zijn? Over dit laatste is meer dan genoeg onderzoek beschikbaar. De werkloosheid onder Marokkanen en Antillianen is vier keer zo hoog als die onder autochtone Nederlanders. De

arbeidsparticipatie van allochtonen is veel lager dan die van autochtonen. Zo neemt slechts eenderde deel van de Turken en Surinamers in Nederland deel aan het arbeidsproces. Ook van de cijfers van de jeugdwerkloosheid word je niet vrolijk. Nederland telt in vergelijking met andere EU-landen veel vroegtijdige schoolverlaters. Eenderde deel daarvan is allochtoon. Jaarlijks komen meer dan 200.000 jongeren van school met slechte arbeidsmarktperspectieven. En zo zouden we nog wel even kunnen doorgaan.

Arbeid als medicijn

De overheid doet (te) weinig om het tij te keren. Sommige maatregelen werken zelfs contraproductief, zoals het afschaffen van de Wet Samen (om deze te vervangen door vrijblijvende convenanten) en het schrappen van Melkert- en I/D-banen. Het zijn vooral allochtonen en andere groepen met een zwakke positie op de arbeidsmarkt die door dergelijke maatregelen worden getroffen. Het beeld is buitengewoon somber, ook los van het vraagstuk van criminaliteit en veiligheid. Maar het is wel nuttig om de problematieken met elkaar te verbinden. Door kansarme groepen perspectief te bieden op een baan en op een loopbaan kan worden voorkomen dat bepaalde groepen – allochtoon of autochtoon – afglijden in de

criminaliteit. Inderdaad, arbeid als medicijn. Natuurlijk is het te kort door de bocht om te veronderstellen dat daarmee alle problemen zullen zijn opgelost. Maar ik ben er van overtuigd dat het een wezenlijke bijdrage zal leveren. Het bieden van perspectief biedt perspectief.

Prof. dr. W.A.M. de Lange is hoofdredacteur van
Tijdschrift voor HRM